

Toelichting Verordening uitvoering en handhaving omgevingsrecht Land van Cuijk 2026

Algemeen

Deze verordening geeft uitvoering aan de verplichting om de kwaliteit van de uitvoering en handhaving van het omgevingsrecht (VTH-taken) te borgen. De verordening sluit aan bij de landelijke systematiek van kwaliteitsborging zoals vastgelegd in de kwaliteitscriteria voor vergunningverlening, toezicht en handhaving (kwaliteitscriteria 3.1 of een latere versie).

De verordening heeft een kaderstellend karakter. De verdere uitwerking van organisatie, capaciteit en werkwijze vindt plaats in het uitvoeringsprogramma VTH en binnen de reguliere planning- en controlcyclus.

Achtergrond en aanleiding

De kwaliteit van de uitvoering en handhaving van het omgevingsrecht (VTH-taken) wordt al langere tijd landelijk geborgd via uniforme kwaliteitskaders. Deze zijn ontwikkeld in samenwerking tussen gemeenten, provincies en omgevingsdiensten.

In 2015 hebben de VNG en het IPO een uniforme modelverordening vastgesteld om de kwaliteit van vergunningverlening, toezicht en handhaving te verbeteren. Deze modelverordening is gebaseerd op de gezamenlijke verantwoordelijkheid van decentrale overheden voor een veilige, gezonde en duurzame fysieke leefomgeving.

Met de inwerkingtreding van de Omgevingswet is de wettelijke grondslag voor deze verordening aangepast. De verordening sluit aan bij de modelverordening uitvoering en handhaving omgevingsrecht (versie november 2021) van VNG en IPO.

De kwaliteitscriteria zijn in de afgelopen jaren verder ontwikkeld en vormen het landelijke referentiekader voor de kwaliteit van VTH-taken. Deze verordening sluit aan bij de meest actuele versie van deze kwaliteitscriteria (kwaliteitscriteria 3.1 of een latere versie).

Reikwijdte: een brede verantwoordelijkheid voor kwaliteit

Deze verordening gaat uit van een brede verantwoordelijkheid van het college voor de kwaliteit van alle VTH-taken die onder de Omgevingswet vallen. Dit betreft zowel taken die de gemeente zelf uitvoert (de zogenoemde thuishaken) als taken die in opdracht van de gemeente worden uitgevoerd door omgevingsdiensten (basistaken op grond van artikel 18.22 van de Omgevingswet). Daaronder vallen zowel milieutaken als andere taken binnen de fysieke leefomgeving, zoals vergunningverlening en handhaving op het gebied van bouwen en overige BRIKS-activiteiten.



De verordening heeft daarmee een integraal karakter. Zij ziet op de totale uitvoering van VTH-taken binnen de gemeente en in samenwerking met uitvoeringsdiensten, waaronder omgevingsdiensten en de brandweer.

Hoofdpijnen van de verordening

De verordening is een kaderstellend instrument van de gemeenteraad voor de kwaliteit van de uitvoering en handhaving van het omgevingsrecht. Hiermee laat de raad zien dat zij belang hecht aan een zorgvuldige, deskundige en transparante uitvoering van VTH-taken.

De verordening sluit aan bij bestaande wettelijke kaders, waaronder de Gemeentewet, de Omgevingswet, de Algemene wet bestuursrecht en het Omgevingsbesluit. In het bijzonder gaat het om de verplichting van burgemeester en wethouders om een uitvoerings- en handhavingsstrategie vast te stellen en de uitvoering daarvan te monitoren en te evalueren.

De verordening bevat geen gedetailleerde organisatorische regels. Zij stelt alleen de kaders waarbinnen de kwaliteit van de uitvoering wordt geborgd. De verdere uitwerking vindt plaats in het uitvoeringsprogramma VTH en via de reguliere planning- en controlcyclus.

Kwaliteitscriteria 3.1 en borging van kwaliteit

De verordening verwijst naar de landelijke kwaliteitscriteria voor VTH-taken (kwaliteitscriteria 3.1 of een latere versie). Deze criteria vormen het landelijke referentiekader voor deskundigheid, organisatie en proceskwaliteit. Binnen deze kwaliteitscriteria wordt onderscheid gemaakt tussen organisatorische en kwantitatieve randvoorwaarden (kritieke massa) en de competenties van medewerkers die betrokken zijn bij VTH-taken.

De verordening legt deze onderdelen niet in detail vast, maar bepaalt wel dat het college hiermee rekening moet houden bij de inrichting van de organisatie en de inzet van personeel. De concrete uitwerking vindt plaats binnen de gemeentelijke organisatie en wordt vastgelegd in het uitvoeringsprogramma VTH en in het HR- en organisatiebeleid.

Samenhang met andere domeinen

De uitvoering van VTH-taken staat niet op zichzelf. Deze taken hangen samen met andere beleidsterreinen binnen de fysieke leefomgeving en het veiligheidsdomein. Denk hierbij aan openbare orde en veiligheid, milieubeleid en toezicht op bijzondere wetten. De verordening staat een integrale aanpak niet in de weg en maakt het mogelijk om onderwerpen in samenhang te bekijken en uit te voeren.



Rol van college en raad

De verordening bevestigt de bestaande rolverdeling binnen het openbaar bestuur. Burgemeester en wethouders zijn verantwoordelijk voor de beleidsmatige en organisatorische borging van de kwaliteit van de VTH-taken. De gemeenteraad vervult haar kaderstellende en controlerende rol en houdt toezicht op het beleid en de resultaten op hoofdlijnen.

De uitvoering vindt plaats binnen de gemeentelijke organisatie en in samenwerking met omgevingsdiensten. Daarbij wordt gewerkt op basis van de vastgestelde kwaliteitscriteria. De raad wordt geïnformeerd via de reguliere planning- en controlcyclus, zodat zij haar controlerende rol kan uitvoeren op hoofdlijnen.

Verantwoording en monitoring

Burgemeester en wethouders beoordelen regelmatig de kwaliteit van de uitvoering en handhaving op basis van vastgestelde beleidsdoelen en indicatoren. Hiervoor worden bestaande rapportage- en verantwoordings-instrumenten binnen de planning- en control cyclus gebruikt. De verordening sluit aan bij bestaande wettelijke rapportageverplichtingen en voegt geen extra rapportages toe. Wel zorgt zij voor een duidelijke ordening van de bestaande informatievoorziening.

Impact van deze verordening

Deze verordening biedt een structureel kader voor het borgen en verbeteren van de kwaliteit van VTH-taken binnen de gemeente. Dit vraagt blijvende aandacht voor actualisatie van kwaliteitscriteria, organisatie van de uitvoering en samenwerking met uitvoeringsdiensten. De verordening heeft geen directe gevolgen voor inwoners of bedrijven. Zij richt zich alleen op de interne organisatie en de bestuurlijke borging van de uitvoering van VTH-taken.

Artikelsgewijze toelichting

Artikel 1. Definities

In dit artikel zijn geen begrippen opgenomen die al zijn gedefinieerd in de Omgevingswet. Onder betrokken wetten vallen de Omgevingswet en de Wet milieubeheer, voor zover daarin is bepaald dat paragraaf 18.3.3 van de Omgevingswet van toepassing is. De Wet milieubeheer is hiervoor aangewezen in artikel 18.1a van die wet.



Deze verordening geldt niet voor andere wetten, zoals de Alcoholwet. Over overlappende onderwerpen kan wel apart worden gerapporteerd. Het begrip omgevingsdienst wordt niet apart gedefinieerd, omdat dit al is geregeld in artikel 18.21 van de Omgevingswet.

Artikel 2. Reikwijdte

De verordening gaat over de uitvoering en handhaving van de betrokken wetten. Met “uitvoering en handhaving” wordt bedoeld: vergunningverlening, toezicht en handhaving zoals bedoeld in artikel 18.20 van de Omgevingswet.

De verordening geldt alleen voor uitvoering door of in opdracht van burgemeester en wethouders. Dat betekent dat het gaat om uitvoering door de gemeente zelf of door een omgevingsdienst of andere partij in opdracht van het college. Uitvoering door andere bestuursorganen, zoals provincie, waterschappen of ministers, valt buiten deze verordening.

Artikel 3. Betrokkenheid van de raad

Dit artikel is van belang voor de rolverdeling tussen de raad en burgemeester en wethouders. Ingevolge de systematiek van afdelingen 13.2 en 13.3 van het Omgevingsbesluit, is de jaarlijkse beoordeling van en rapportage over kwaliteit een taak voor het bevoegd gezag. Dat wil zeggen: burgemeester en wethouders. Bezien vanuit de Gemeentewet, is kaderstelling juist de taak van de raad.

De kaderstellende rol krijgt allereerst gestalte door de vaststelling van deze verordening als geheel. Daarnaast is het echter, gelet op de samenhang met afdelingen 13.2 en 13.3 van het Omgevingsbesluit, van belang uitdrukking te geven aan het feit dat de raad vooral vanuit de hoofdlijnen betrokken is bij het beleid en zal toezien op de continuïteit van de kwaliteit over meerdere jaren.

Het horizontale toezicht door de raad op het (regionale) uitvoerings- en handhavingsbeleid zal daarom plaatsvinden in het licht van het strategische beleid dat op hoofdlijnen wordt gevoerd voor de fysieke leefomgeving, zoals omgevingsvisies, milieubeleidsplannen en structuurvisies.

Artikel 3 richt zich tot de raad. Indirect is het artikel eveneens van belang voor burgemeester en wethouders, en de omgevingsdiensten die in hun opdracht werken, omdat de rol van de raad zich juist bij de meerjarenprogrammering en hoofdlijnen laat gelden. Voor het waarmaken van deze rol beschikt de raad reeds over de mogelijkheden die de organieke wetgeving biedt en de kaders die op strategisch niveau voor de fysieke leefomgeving in plannen en visies zijn vastgelegd.

Om deze rol waar te kunnen maken is het van belang dat burgemeester en wethouders de raad daartoe door tijdige informatieverstrekking in staat stellen. Dat daarvoor eveneens informatie van de omgevingsdienst van belang kan zijn, spreekt voor zich en is op grond van de Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr) en de opdrachten aan de omgevingsdiensten voldoende gewaarborgd.



Artikel 4. Kwaliteitsdoelen

Afdelingen 13.2 en 13.2 van het Omgevingsbesluit verplichten het bevoegd gezag (lees: burgemeester en wethouders) om beleid te formuleren voor de kwaliteit van de uitoefening van de uitvoerings- en handhavingstaken in onderlinge afstemming met de omgevingsdienst. Welk beleid moet worden geformuleerd laat het Omgevingsbesluit inhoudelijk open.

Artikel 5. Kwaliteit

Lid 1

Dit lid bevat de algemene zorgplicht van burgemeester en wethouders voor de kwaliteit van de uitvoering en handhaving van het omgevingsrecht. De verantwoordelijkheid voor een adequate uitvoering van de VTH-taken ligt bij het college.

Lid 2

In dit lid is vastgelegd dat de meest actuele landelijke kwaliteitscriteria van toepassing zijn. Hiermee wordt geborgd dat de gemeente aansluit bij landelijk vastgestelde kwaliteitsnormen voor de uitvoering van VTH-taken. Door te verwijzen naar de actuele versie wordt bereikt dat toekomstige actualisaties van de kwaliteitscriteria automatisch doorwerken.

Lid 3

Dit lid geeft aan dat de organisatie zodanig moet zijn ingericht dat wordt beoogd te voldoen aan de kwaliteitscriteria, in het bijzonder de onderdelen kritieke massa (deel B) en competenties (deel D). Invulling hiervan vindt plaats binnen de gemeentelijke organisatie en wordt uitgewerkt in het uitvoeringsprogramma VTH en bijbehorende interne afspraken over capaciteit, deskundigheid en personele inzet.

Dit lid regelt ook de informatievoorziening aan de gemeenteraad in geval van (gedeeltelijke) niet-naleving van de kwaliteitscriteria. De raad wordt hierover geïnformeerd via de reguliere planning- en controlcyclus. Daarbij wordt inzicht gegeven in de aard van de afwijking en de voorgenomen maatregelen om alsnog aan de kwaliteitscriteria te voldoen. Deze bepaling sluit aan bij het uitgangspunt van transparante verantwoording binnen het bestaande bestuurlijke instrumentarium.

Artikel 5a. Organisatie en uitvoering

Lid 1

Dit lid bevat de algemene opdracht aan burgemeester en wethouders om zorg te dragen voor een doelmatige en deskundige organisatie van de VTH-taken. De bepaling heeft een kaderstellend karakter en legt de verantwoordelijkheid voor de organisatorische inrichting bij het college.

Lid 2

In dit lid wordt vastgelegd dat de uitvoering van de verordening nader wordt uitgewerkt in het uitvoeringsprogramma VTH en de interne organisatorische en personele afspraken. Hiermee wordt aangesloten bij de bestaande planning- en controlcyclus en de beleidsmatige sturing binnen de gemeente.



Lid 3

Dit lid benadrukt dat burgemeester en wethouders zorgdragen voor de continuïteit en kwaliteit van de uitvoering. Indien nodig worden maatregelen getroffen om de uitvoeringsorganisatie te versterken. De verordening schrijft hierbij geen concrete maatregelen voor, maar laat de invulling over aan het college.

Artikel 6. Intrekking oude regeling

Dit artikel regelt de intrekking van de oude regeling Verordening uitvoering en handhaving omgevingsrecht Land van Cuijk 2024. De Verordening uitvoering en handhaving omgevingsrecht Land van Cuijk 2026 volgt de oude regeling op.

Artikel 7. Inwerkingtreding en citeertitel

Dit artikel regelt de inwerkingtreding van de verordening. Overgangsrecht is niet nodig gelet op de aard van de gestelde regels.

Slot

Met deze verordening wordt invulling gegeven aan de gezamenlijke verantwoordelijkheid van gemeente, uitvoeringsdiensten en gemeenteraad om te komen tot een professionele, transparante en toekomstbestendige uitvoering van vergunningverlening, toezicht en handhaving binnen de fysieke leefomgeving.